

آئینه ایران

(بررسی اخلاق ایرانیان در گذر زمان)

تألیف: ره‌آ حق شناس

انتشارات علمی کالج
College Scientia Publication

سرشناسه	: حق شناس، فرهاد، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	: آیین‌های ایرانی : (بررسی اخلاق ایرانیان در گذر زمان) / تألیف فرهاد حق شناس.
مشخصات نشر	: سندج: انتشارات علمی کالج، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۱۷۵ ص: ۲۱×۱۴ س.م.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۸۰۰۳-۴۰-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: کتاینامه: ص، ۱۷۳-۱۷۵.
عنوان دیگر	: بررسی اخلاق ایرانیان در گذر زمان.
موضوع	: اخلاق ایرانی -- تاریخ
موضوع	: اخلاق اجتماعی -- ایران
موضوع	: ویژگی‌های ملی ایرانی
رده بندی کنگره	: BJ۱۴۲/ج۷۱۹ ۱۳۹۵
رده بندی دیویی	: ۱۷۰/۹۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۳۱۵۳۸۷

آیین‌های ایران

تألیف: فرهاد حق شناس

انتشارات علمی کالج

مدیر مسئول: کیومرث کرباسی

صفحه آرایی: شاهو احمدیان / طراح جلد: محمد رستم

سال چاپ: اول - ۱۳۹۵ / شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش: سندج، سه راه ادب، مجتمع تجاری کردستان، واحد ۲۲۳

انتشارات علمی کالج

تلفن: ۰۸۷۳۳۲۲۹۹۶۸ - ۰۹۱۸۸۷۱۰۷۲۱

فهرست مطالب

۸.....	مقدمه
۱۲.....	طرح و ضرورت موضوع
۳۳.....	انکار تاریخ
۴۴.....	کتابان حقیقت
۵۲.....	خطه شاق امروزی
۶۲.....	رید و تظاهر
۷۰.....	شجاعت بان
۷۵.....	بطالت‌پسندی
۸۱.....	وقت‌شناسی
۸۵.....	قول و قرار
۹۰.....	تعهد و اعتماد ایرانی
۱۰۶.....	فرهنگ عذرخواهی
۱۰۸.....	قانون‌گریزی
۱۱۸.....	شایعه پراکنی
۱۲۵.....	شتابزدگی
۱۳۲.....	نمی‌دانمی در کار نیست
۱۳۶.....	سبک مدیریتی ما
۱۵۰.....	رانندگی به سبک ایرانی
۱۵۹.....	دروغگوی
۱۷۱.....	منابع

مقدمه:

همواره یکی از دغدغه‌های جوامع در طول تاریخ از بدوی گرفته تا مدرن و مدرنیته اخلاق بوده است. همین نگرانی از کم‌رنگ شدن اخلاق و اصول اخلاقی و به تبع آن آئینی و ناهنجاری اجتماعی سبب شده افراد متعددی داد سخن سر دهند و از بداخلاقی جامعه و تبعات آن بگویند. بر کس پوشیده نیست بنیادی‌ترین رکن دوام، ثبات، امنیت و انسجام هر جامعه اخلاق است. اخلاق از جمله عواملی است که علاوه بر سامان‌دهی روابط انسانی در تمام امروزی جمعیت و رساندن انسان به جامعه مطلوب مدنظر در باطن امر اخلاقی از موارد زیربنایی توسعه و پیشرفت جوامع نیز خواهد بود. لذا این نگرانی و دغدغه در خصوص اخلاق با نگاهی به ادبیات، اشعار و نوشته‌های تاریخی و جامعه‌شناسی گذشته و حال موردی تازه و جدید نبوده و در طول ادوار مختلف از بداخلاقی‌ها گلایه‌ها شده و هر کدام به روشی به بیان موضوع و علل بروز آن و آسیب‌شناسی‌های مختلف پرداخته‌اند.

در این کتاب به جهت باور و صداقت خویش هر چند گرند سعی شده است تا مولفه‌هایی از اخلاق امروز جامعه ایران و گذشته‌های آن را با هموطنانم در میان بگذارم و راه نجات و چاره را ضمن اشارات گذرا به خود آنان سپرده و به نوعی هر شهروندی را متناسب با افکار و میزان باورمندیش به یاری بطلبم. بد اخلاقی امروزی نیازی به نسخه‌پیچی‌های

پیچیده ندارد و به اعتقاد من مهم‌ترین راه‌حل داشتن صداقت در پذیرش بیماری و شروع اقدام از سوی فرد فرد ما ایرانیان است. «راه علاج... ورود به عرصه فکر و علم و عقلانیت است. در این چارچوب، کنش‌های رفتاری ما متعلق به دوره قبل از مدرنیته است. به همین دلیل با اعتقاد پشت چراغ قرمز نمی‌ایستیم؛ دیر رفتن به جلسات برای ما مهم نیست؛ جواب تلفن کسانی را می‌دهیم که سِمَت مهمی دارند؛ پرچم کشورهای خارجی را به پشت ماشین مان می‌چسبانیم؛ احترام به رای انسان‌های دیگر، موضوع جدی دریافت فرهنگی ما نیست؛ وقتی اشتباه می‌کنیم عذرخواهی نمی‌کنیم؛ هست به عمل کرده‌ها و دستاوردهای خود غرور خارج از تناسب داریم؛ هیچ کس را قبول نداریم...» (سریع القلم ۱۳۹۴، ۲۷). کتاب حاضر در هر قولی به سئوالات متعدد شروع و ادامه می‌یابد تا به جای دیکته کردن موضوع مابعد بحث، خواننده به تفکر و تأمل وادار شود که ضمن تصویرسازی مناسب با... کمیت عقل به تایید یا رد منجر گردد. به قول دکتر ساروخانی «در تمان حیوانات جمع‌زی و انسان اجتماعی باید گفت: انسان می‌تواند اطلاعات کذب زنده را مورد تحلیل قرار دهد. به انتقاد از خود و سپس بهسازی روشها... دست زند، گذشته‌ای را که در آن نبوده و آینده‌ای را در آن نخواهد بود، مجسم کند.» (ساروخانی ۱۳۸۳، ۲۷). از سوی دیگر هر جامعه با ویژگی و مختصات فرهنگی و اجتماعی خود با انواعی از کجروی‌های اجتماعی، انحرافات و مشکلات روبروست که مجموع آن‌ها با سایر عوامل می‌تواند

فرایند ترقی جامعه را تحت تاثیر قرار دهد و شناخت آن‌ها می‌تواند راه بهبود و اصلاح جامعه و به تبع آن ترقی را مهیا سازد. در این گذر، مهم این است که به دو نکته توجه خاص شود؛ یکی **درک مشکل** و دیگری **جلوگیری از تداوم آن**. لذا این انتظاری است که از خواننده‌ی فهیم و دلسوز دارم، مطالب را عمیقاً درک کنید و برای عدم نهادینه شدن آن در نسلی و اصلاح خود اقدام کنیم. زیرا؛ اخلاق ایرانی ژنتیکی نیست که عامل مراثت در انتقال آن اثر داشته باشد و ما کمترین تقصیری نداشته باشیم، (هر چند نباید ساختار سیاسی و اقتصادی حاکم بر تاریخ این مملکت را نادیده گرفت). عقلانیت در رفتار تک تک ما ایرانیان باید نمود پیدا کند و در این مهم از تکرار و اندیشه استفاده برد. فرهنگ را کسی نمی‌تواند القاء کند، فرهنگ با اجتماع و اشتراکات عمومی جامعه پدید می‌آید و نباید آن را بسته سفارشی دولت‌ها دانست. نهایتاً ساختار شخصیتی - اخلاقی شهروندان باید اصلاح شود و این مهم با گذر از فردگرایی میسر است که خروجی آن می‌شود - این که ماشین ملوک شخصی و شهر ملوک جمعی نیست بلکه به همان اندازه که به نظافت ماشین اهمیت می‌دهیم، نظافت و پاکیزگی شهر نیز برایمان مهم می‌شود، در موقع تصادف اولین اقدام پس از پیاده شدن دست دادن و احترام گذاشتن به طرف مقابل می‌شود و مشتقات این کنش اجتماعی وفاق ملی است تا از شعار به شعور تبدیل شود که پیش نیاز این نوع از کنش‌های اجتماعی، دیدبانی از کنش‌های انسانی و اخلاق فردی است.

در این راستا باید بگویم نقد نیش‌دار را بر تمجید مزورانه ترجیح می‌دهم؛ تمجید مزورانه مرا به خطا و اشتباه می‌برد اما نقد نیش‌دار با دردی که ایجاد می‌کند به سوی درمان. لذا از تمام اهل فن و عالمان اجتماعی اهل علم، کسانی که دستی بر آتش دارند و نیز کسانی که دلی بر درد از این روند اخلاقی با تواضع تمام خواهشمندم فارغ از تعصب، جهت‌گیری‌های سیاسی و حزبی مرا از نقطه نظرات اصلاحی و نقادی مدبرانه و دلسوزانه خویش محروم نکنند. چرا که هر نوع تغییر در اخلاق و رفتار اجتماعی نیازمند عزم ملی و گروهی است و با یک کتاب و چند خطابه درست نمی‌شود. از این رو دستی را که سوی شما هموطن عزیز جهت یاری در این مهم دراز کرده‌ام با تدبیر و همت بگیرید که سلامت جامعه امروز وظیفه‌ی فردا باشد.

فرهاد حق‌شناس بهمن ماه ۱۳۹۳

Ahoora.Ghalam23@yahoo.com